

Vergaderjaar 2024–2025

CXLVI

Parlementaire onderzoekscommissie effectiviteit antidiscriminatiewetgeving

AF

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 4 maart 2025

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken¹ heeft schriftelijk overleg gevoerd met de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over **antidiscriminatievoorzieningen**. Bijgaand brengt de commissie hiervan verslag uit. Dit verslag bestaat uit:

- De uitgaande brief van 1 oktober 2024.
- Een uitstelbericht van 19 november 2024.
- De antwoordbrief van 3 maart 2025.

De griffier van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken,
Bergman

¹ Samenstelling:

Kemperman (BBB), Lagas (BBB) (*voorzitter*), Kroon (BBB), Van Langen-Visbeek (BBB), Lievense (BBB), Fiers (GroenLinks-PvdA), Recourt (GroenLinks-PvdA), Janssen-Van Helvoort (GroenLinks-PvdA), Van Gorp (GroenLinks-PvdA), Roovers (GroenLinks-PvdA), Geerdink (VVD), Van de Sanden (VVD), Meijer (VVD) (*ondervoorzitter*), Doornhof (CDA), Prins (CDA), Van Toorenburg (CDA), Dittrich (D66), Aerdts (D66), Van Hattem (PVV), Nicolai (PvdD), Nanninga (JA21), Janssen (SP), Talsma (CU), Dessing (FVD), Schalk (SGP), Perin-Gopie (Volt), Van Rooijen (50PLUS), Van der Goot (OPNL)

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE ZAKEN

Aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Den Haag, 1 oktober 2024

De commissie voor Binnenlandse Zaken heeft uw brief van 5 september 2024² besproken waarmee u het *Nationaal Programma tegen Discriminatie en Racisme 2023* aanbiedt en de Kamer informeert over de uitvoering van de toezegging om in gesprek te treden met gemeenten om de kwaliteit van antidiscriminatievoorzieningen te vergroten (T03710). De commissie heeft haar leden de gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen. De leden van de fracties van **GroenLinks-PvdA** en de **ChristenUnie** gezamenlijk hebben van de geboden mogelijkheid gebruikgemaakt.

De leden van de fracties van GroenLinks-PvdA en de ChristenUnie spreken het kabinet nadrukkelijk aan op zijn verantwoordelijkheid als hoeder, in woord en daad, van artikel 1 van de Grondwet. Deze leden zijn daarom extra alert op onderwerpen die raken aan artikel 1 Grondwet.

De leden hebben kennisgenomen van uw brief waarin staat verwoord hoe uitvoering is gegeven aan een toezegging aan het Eerste Kamerlid Talsma (ChristenUnie) en voormalig Eerste Kamerlid Karakus (PvdA) om in gesprek te gaan met gemeenten om de kwaliteit van antidiscriminatievoorzieningen (hierna: ADV's) te vergroten. Hierover hebben de leden van de genoemde fracties enkele vragen.

U verwijst in de brief naar diverse ambtelijke en bestuurlijke overleggen over dit onderwerp. Ook worden enkele, door de VNG en het ministerie, uitgevoerde acties omschreven. Dit betreft activiteiten om de huidige werkwijze te optimaliseren. Echter, eerdere analyses, adviezen en rapporten (o.a. Berenschot) lieten zien dat de huidige werkwijze niet voldoet en dat er veel meer nodig is om de kwaliteit van de ADV's te vergroten. Uw ambtsvoorganger heeft eind 2023 aangegeven dat het voorkeursscenario een meerjarenplan betreft dat onder meer nieuwe wetgeving, het opzetten van een landelijke stichting en een ingrijpende verandering in de wijze van financiering vergt. In de brief over de contacten met de gemeenten over de verbetering van de ADV's lezen de leden niets hierover. Daarom zijn de leden benieuwd hoe het staat met de inhoudelijke uitwerking van dit voorkeursscenario. Is het aangekondigde voorkeursscenario nog steeds de ambitie? Wat is de tijdsplanning van de verschillende elementen van dit voorkeursscenario?

Tevens is aangekondigd dat in het najaar van 2024 een bredere publiekscommunicatie gepland staat om de meldingsbereidheid bij discriminatie te vergroten. Hierbij kan de nieuwe naam van de bij Discriminatie.nl aangesloten ADV's breder bekend worden gemaakt. De leden van de genoemde fracties zijn benieuwd wanneer deze campagne gepland staat.

De commissie voor Binnenlandse Zaken ziet met belangstelling uit naar uw reactie en ontvangt deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

Voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken
I.M. Lagas

² Kamerstukken I 2023/24, CXLVI, AE.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 november 2025

Het is niet mogelijk om de brief van de commissie voor Binnenlandse Zaken van 1 oktober jl. inzake de antidiscriminatievoorzieningen binnen de gebruikelijke termijn te beantwoorden. Het opstellen van de hoofdlijnennotitie met betrekking tot de versterking van het stelsel van antidiscriminatievoorzieningen, die aan de Tweede Kamer is toegezegd, vergt meer tijd. Ik streef ernaar om uw Kamer voor het einde van dit jaar de antwoorden op de gestelde vragen te sturen, samen met een afschrift van de hoofdlijnennotitie.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
J.J.M. Uitermark

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 maart 2025

Bij brief van 1 oktober 2024 hebben de leden van de fracties van GroenLinks-PvdA en de ChristenUnie van de commissie voor Binnenlandse Zaken een aantal vragen gesteld over de antidiscrimatievoorzieningen en de planning voor de publiekscommunicatie om meldingsbereidheid bij discriminatie te vergroten. Deze vragen zijn gesteld naar aanleiding van mijn brief van 5 september 2024 over de uitvoering van de eerder gedane toezegging om in overleg te treden met gemeenten om de kwaliteit van de antidiscrimatievoorzieningen te vergroten (T03710). In mijn uitstelbrief van 19 november 2024 heb ik laten weten dat de vragen nog niet beantwoord konden worden omdat het opstellen van de hoofdlijnennotitie over de versterking van het stelsel van antidiscrimatievoorzieningen meer tijd zou vergen.

Hierbij laat ik u weten dat de bovengenoemde hoofdlijnennotitie op 17 januari jl. aan de Tweede Kamer is aangeboden.³ Daarover is ook een nieuwsbericht op rijksoverheid.nl geplaatst.⁴ U treft de hoofdlijnennotitie aan in de bijlage. Hierna zal ik ingaan op de specifieke vragen van deze leden, waarmee ik de uitvoering van de bovengenoemde toezegging als afgerond beschouw.

De leden vragen of het eerder aangekondigde voorkeursscenario nog steeds de ambitie is en dat kan ik bevestigen. In de hoofdlijnennotitie wordt dit scenario, om te komen tot een stevig gepositioneerde en onafhankelijke centrale organisatie met lokale loketten, verder uitgewerkt. Daarbij wordt onder meer ingegaan op de knelpunten in het huidige stelsel van de antidiscrimatievoorzieningen, de opties voor versterking, preventie van discriminatie, lokaal antidiscrimatiebeleid en de voorgestelde taken en inrichting van de nieuwe organisatie. Ook de financiële aspecten en het verdere proces komen aan bod.

In antwoord op de vraag van de leden naar de tijdsplanning, laat ik u weten dat het streven is om in 2025 een concept wetsvoorstel open te stellen voor internetconsultatie. De beoogde datum van inwerkingtreding van het nieuwe stelsel is 1 januari 2027. Voor het gehele traject van versterking van het stelsel is een klankbordgroep van betrokken organisaties samengesteld: Discriminatie.nl, VNG, IZI Solutions, bureau Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme (NCDR), bureau Nationaal Coördinator Antisemitismebestrijding (NCAB), Slachtofferhulp Nederland en het Ministerie van Justitie en Veiligheid. De klankbordgroep heeft reeds waardevolle inbreng voor de hoofdlijnennotitie geleverd.

Verder vragen de leden wanneer de brede publiekscommunicatie om de meldingsbereidheid bij discriminatie te vergroten, gepland staat. Om effectieve publiekscommunicatie te kunnen inzetten heb ik eerst onderzoek laten doen naar gedragsveranderingsstrategieën ter verhoging van de meldingsbereidheid bij ervaren discriminatie. Daarbij zijn ook enkele mogelijke interventierichtingen kleinschalig getest. Het onderzoek zal in februari 2025 worden afgerond. Op basis van de uitkomsten zal de publiekscommunicatie medio 2025 stap voor stap verder worden

³ Kamerstukken II 2024/25, 30 950, 431

⁴ Een nieuwe centrale organisatie voor de aanpak van discriminatie | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl, 17 januari 2025

uitgerold. Daarbij wordt nauw samengewerkt met de landelijke vereniging Discriminatie.nl.

Specifiek met betrekking tot het overleg met de VNG en gemeenten vermeld ik tot slot dat de «bestuurlijke tafel» van VNG over de aanpak van discriminatie inmiddels heeft plaatsgevonden op 29 november 2024.⁵ Daarbij waren wethouders uit diverse gemeenten aanwezig, evenals vertegenwoordigers van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De bestuurlijke tafel zal vanaf februari 2025 regelmatig bij elkaar komen om knelpunten in de aanpak van discriminatie te signaleren en deze bestuurlijk te adresseren.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
J.J.M. Uitermark

⁵ Zie het nieuwsbericht van VNG d.d. 5 december 2024: Nieuw initiatief gemeenten om discriminatie aan te pakken | VNG

BIJLAGEN

Volgnummer	Naam	Classificatie
1	Hoofdlijnennotitie Versterking stelsel ADV's	